

Verhoor voor Pilatus

Lieve kleinkinderen,

Het is voorjaar. De vrienden Jan en Piet wandelen na schooltijd in een kwelder, achter de zeedijk. Eigenlijk mogen ze daar niet meer komen, want het is nu officieel verboden om eieren te zoeken. Maar ja, grote jongens die al naar de middelbare school gaan, kunnen zich moeilijk aan alle ge- en verboden houden.

‘Per toeval’ vindt Jan een nest kievitseieren. Nog wel een ‘broedsje’. Vier eieren in één nest. Maar, je mag ze niet meenemen Jan! Ook al heb je ze eerlijk gevonden, het is te laat in het seizoen. Nu geldt niet meer de regel: voor de eerlijke vinder. Maar het is wel doodzonde om deze eieren te laten liggen.

‘Piet,’ zegt Jan, ‘jij bent mijn beste vriend en daarom geef ik deze vier eieren aan jou. Pak ze maar. Ik hoef ze niet.’

*Ja, als Piet die eieren opraapt, is hij verantwoordelijk. Dan heeft **hij** de wet overtreden en zijn vriend Jan niet....!*

*Lieve kleinkinderen, het zijn beslissingen in je leven, die je **wel** of **niet** neemt. Laat je de ander het vuile werk opknappen of zeg je zelf: ‘Het gebeurt niet!’*

Hoofdstuk 90 - Verhoor voor Pilatus - Johannes 18 : 28 - 39
Lucas 23 : 1 - 7

Nadat stadhouder Pontius Pilatus het rapport van zijn hoofdman gelezen had wist hij zeker dat gevangene Jezus niet staatsgevaarlijk was. Een man die zich vrijwillig liet boeien, die zijn leerlingen verbood om voor hem te vechten, kon geen rebel zijn.

De hele kwestie tussen deze rabbi en het Sanhedrin ging natuurlijk weer over hun godsdienst. Over hun Joodse wetten waar een buitenlander toch nooit iets van begreep. Het was best mogelijk dat die Jezus totaal onschuldig was en dat het Sanhedrin om de één of andere duistere reden hem kwijt wilde. Ja, hij Pilatus kende zo langzamerhand die vrome mannen wel. In ieder geval was hij blij dat hij geen recht over hem hoefde te spreken.

Toen Pilatus de volgende morgen in alle vroegte de oudsten en overpriesters op het tempelplein zag en vooral hoorde sloeg hem de schrik om het hart. Ze schreeuwden dat ze een aanklacht wilden indienen tegen Jezus van Nazareth.

Het liefst had hij hen direct weggestuurd, maar dat kon natuurlijk niet. Hij, Pontius Pilatus was de hoogste rechter in de provincie Judea. Hij moest hen te woord staan.

‘Laat ze boven komen,’ zei hij met een zucht tegen zijn dienaar, ‘de gevangene met de leden van het Sanhedrin.’

De dienaar kreeg een kleur toen hij tegen Pilatus zei: ‘Het is vandaag het Paasfeest, meneer..... Joden mogen vandaag niet in het huis van een heiden komen..... Dan worden ze onrein..... En of u zo goed wilt zijn om naar buiten te gaan en daar met hen wilt praten....’

Pilatus verbeet zijn woede. Zoiets kon alleen maar in dit land, bij dit trotse Joodse volk!

Zij waren te ‘hoog’ en te ‘heilig’ om een voet bij hem in huis te zetten. Bij hem, de stadhouder van de keizer in Rome, een ‘hoog’ Romein!

Maar ook hier *mocht* hij niets over zeggen. De opdracht van de keizer was duidelijk. Ook Pilatus moest in godsdienstzaken de Joden ter wille zijn.

Zelfbewust liep hij naar buiten, het plein van de Antoniaburcht over, naar de smalle trap die toegang gaf tot het tempelplein.

Vanaf de muur bij die smalle trap keek hij naar beneden.

De Antoniaburcht.

Daar stonden ze, de Sadduceeërs en de Farizeeërs. Minachtend vroeg hij hun: ‘Wat willen jullie? Waarvan beschuldigen jullie deze gevangene?’

De Sanhedristen voelden wel aan dat het niet gemakkelijk zou zijn om Pilatus te overtuigen dat Jezus een gevaarlijke rebel was. Als het niet hoefde, kwamen ze liever niet met hun beschuldiging.

Ze hadden gehoopt, ja er zelfs een beetje op gerekend dat Pilatus, zoals hij wel vaker deed, de zaak niet zou onderzoeken en hun gewoon toestemming zou geven om Jezus te doden.

Heftig en luid zeiden ze: ‘Natuurlijk hebben wij een aanklacht tegen deze man. Maar het heeft geen zin om u dat allemaal te vertellen. U begrijpt toch wel dat deze man een ernstige misdadiger is? Anders hadden wij hem niet naar u toegebracht.’

Pilatus begreep direct waar ze op uit waren. Maar zo gemakkelijk kwamen deze keer de hoge heren van het Sanhedrin niet van hem af.

‘Goed,’ zei hij, ‘als jullie zo goed weten dat hij schuldig is, neem hem dan mee en veroordeel hem dan volgens jullie eigen wetten en laat mij erbuiten!’

Als uit één mond kwam het antwoord: ‘Wij hebben hem al veroordeeld, maar wij mogen geen doodvonnis uitvoeren.’

Pilatus wist niet wat hij hoorde. Deze man, die nooit iemand kwaad had gedaan, hadden ze ter dood veroordeeld en nu moest hij hun vonnis uitvoeren?

Maar voordat hij dat zou doen, wilde hij eerst weten wat deze gevangene misdaan had en wilde hij bewijzen zien.

‘Als de zaak er zo voorstaat,’ antwoordde Pilatus stroef, ‘als het een zaak is van leven of dood, dan wil ik wel een onderzoek instellen. Maar dan moet u eerst met bewijzen komen. Wat heeft hij gedaan waar de doodstraf op staat?’

De mannen van het Sanhedrin begrepen dat zij met een beschuldiging moesten komen. In het paleis van Kajafas hadden ze Jezus ter dood veroordeeld omdat hij zichzelf **de Zoon van God** genoemd had. Maar met zo'n beschuldiging hoefde je bij Pilatus niet aan te komen. Pilatus zou zeggen dat het een godsdienstige kwestie was waar hij niets mee te maken wilde hebben.

Daarom zeiden ze: ‘Deze Jezus zet het volk op tegen de keizer. Hij verbiedt hen de keizer belasting te betalen. Hij is staatsgevaarlijk, want hij zegt van zichzelf dat hij de Messiaskoning is.’

Pilatus gaf een kort bevel en soldaten brachten Jezus naar de rechtszaal in de Antoniaburcht. De handboeien werden afgedaan.

Erg bleek stond Jezus voor de rechterstoel van stadhouder Pontius Pilatus. Pilatus geloofde er niets van dat deze Jezus een rebel was die in opstand was

gekomen tegen de keizer van Rome. Maar ja, hij was nu eenmaal de stadhouder en ook deze zaak moest hij onderzoeken.

‘Bent u de Messiaskoning van de Joden?’ vroeg Pilatus. Vol spanning wachtte hij op een antwoord. Stel je eens voor dat hij ‘ja’ zei.... Maar dat was onmogelijk!

‘Bent u de Messiaskoning van de Joden?’

Jezus antwoordde niet met een simpel ‘ja’. Hij was de Messiaskoning, maar heel anders dan de stadhouder bedoelde en ook heel anders dan zijn vijanden geloofden.

Daarom zei Jezus: ‘Hoe bedoelt u dat, Messiaskoning van de Joden? En waarom vraagt u dit aan mij? Is dat omdat die mensen daarbuiten dat van mij zeggen?’

Pilatus haalde zijn schouders op. ‘Ik ben geen Jood en ik zie in u ook geen koning. Maar uw eigen mensen, de overpriesters hebben u aan mij overgeleverd en zeggen dat u de Messiaskoning bent.’

Jezus antwoordde: ‘Ik heb niets gedaan, dat tegen uw wetten ingaat. Maar een koning ben ik wel. Hoewel, mijn koninkrijk is niet van deze wereld. Als mijn koninkrijk van deze wereld was, dan zou ik mij niet aan de Joden overgegeven hebben. Nee, dan zouden mijn soldaten voor mij gevochten hebben.’

Pilatus knikte. Het was precies zoals hij in het rapport van de hoofdman gelezen had. Maar zo’n gepraat over een koninkrijk was toch niet helemaal ongevaarlijk. Vooral niet in dit land met deze mensen, met de Joden.

‘Zo,’ zei Pilatus, ‘u bent dus wel een koning?’

Jezus antwoordde ernstig: ‘Het is zoals u het zegt. Ik ben in de wereld gekomen om de waarheid bekend te maken. Iedereen die aan de kant van de waarheid staat luistert naar mijn woorden.’

Pilatus begreep niet veel van deze woorden van Jezus. Een koning van het Rijk van de Waarheid! Het zou wel zo zijn.

‘Wat is waarheid?’ vroeg hij onverschillig.

En hij dacht: ‘Wat heb ik hier in deze Romeinse rechtszaal te maken met dat rijk van de waarheid dat ‘niet van deze wereld’ is?’

Eén ding was hem wel duidelijk geworden: deze Jezus was geen rebel. Een koning in het rijk van de waarheid was geen concurrent van de keizer in Rome!

Pilatus ging weer naar buiten naar de trap van het voorplein. Onder hem op het tempelplein stonden de leden van het Sanhedrin.

Luid en duidelijk sprak hij: ‘Ik heb jullie aanklacht onderzocht. Ik heb jullie gevangene een verhoor afgenomen. Ik weet nu dat hij geen rebel is. Ook dat hij niet van plan is om een opstand tegen de keizer van Rome te beginnen. Ik kan jullie vonnis niet bekrachtigen. Hij is onschuldig!’

Pilatus verwachtte niet anders dan dat ze zijn uitspraak zouden accepteren. Natuurlijk zouden ze tegensputteren. Maar wanneer ze zouden merken dat het hem ernst was, dan zouden ze daarin moeten berusten. Het was maar goed dat ze niet zelf het recht hadden om iemand te doden!

En dat waren dan die ‘vrome’ mannen, die op het Paasfeest niet in het huis van een heiden mochten komen!

Maar deze keer vergiste Pilatus zich. Hij was al heel lang stadhouder in Judea. Hij kende zo langzamerhand de Joden wel. Maar één ding wist hij niet, kon hij ook niet weten: hoe groot hun haat tegen Jezus was.

Zij zouden alles op alles zetten om Jezus aan het kruis te zien hangen. Niets zouden ze ontzien om hun doel te bereiken.

Maar deze keer vergiste Pilatus zich.

Met hun vuisten omhoog schreeuwden ze: ‘Hij mag niet vrij komen! Hij stookt het hele volk op tegen de keizer. Eerst in Galilea en nu in onze stad Jeruzalem.’ Pilatus hoorde hun dreigende, dwingende stemmen. Hij beseftte dat zij zich niet bij zijn uitspraak zouden neerleggen.

Natuurlijk had hij de macht om Jezus vrij te laten en dat zouden ze moeten accepteren. Maar was dat wel verstandig?

Juist deze morgen, nu er drie rebellen gekruisigd gingen worden, moest hij niet nog een conflict met het Sanhedrin erbij hebben. Deze hoge heren moesten normaal gesproken niets van die Zeloten hebben. Maar wanneer ze nu hun zin niet kregen, waren ze er niet te goed voor om het volk samen met de Zeloten tot een oproer op te stoken.

Het was beter om hen in deze situatie te vriend te houden. Maar mocht hij om die reden een onschuldig man veroordelen met de dood tot gevolg?

Pilatus stond daar op het hoge voorplein van de Antoniaburcht. Hij keek naar beneden en hoorde hun wild geschreeuw. Hij glimlachte fijntjes. Door zijn hand op te steken werd het stil.

Pilatus vroeg: ‘Hoor ik het goed? Is deze man een Galileeër?’

‘Natuurlijk is hij een Galileeër! Waar anders komt zo’n verleider vandaan?’

Ze kregen weer hoop, de hoge heren van het Sanhedrin. Ze wisten dat de Romeinen niets moesten hebben van de Zeloten uit Galilea, de verzetsstrijders tegen het Romeinse Rijk. Het kon nu best zo zijn dat Pilatus hem toch nog ter dood ging veroordelen. Dat hij nu inzag dat ook deze Jezus een gevaar was voor het Romeinse rijk.

Pilatus nam het woord. ‘Waarom hebben jullie niet direct gezegd dat jullie hem veroordeeld hebben om iets dat in Galilea is gebeurd? Jullie weten dat Galilea buiten mijn rechtsgebied valt. Neem jullie gevangene mee en breng hem voor de rechterstoel van Herodes! Jullie treffen het. Koning Herodes is tijdens dit Paasfeest ook in Jeruzalem....’

Met grote stappen liep hij terug de Antoniaburcht in. Op het tempelplein hoorde hij de overpriesters schreeuwen. Pilatus keek niet om. Hij deed net alsof hij niets hoorde.

Toen de overpriesters en Farizeeërs met Jezus in een grote optocht naar Herodes gingen keek Pilatus hen na. Hij had een beetje medelijden met Jezus. Nog nooit had hij iemand gezien die zo moedig en ook zo geduldig zijn lijden droeg. Had hij hem dan toch vrij moeten laten?.....

Nee, het was voor alles beter om die Sanhedristen nu niet tegen zich in het harnas te jagen. Misschien dat die bleke rabbi daar nu voor moest bloeden....

Dat was jammer, maar zo was nu eenmaal het leven. Er zijn altijd mensen die de dupe worden van bepaalde omstandigheden!

Misschien viel alles nog mee en sprak Herodes hem vrij! Herodes was zelf een halve Jood. Die wist beter dan hij hoe je met overpriesters en schriftgeleerden om moest gaan. En stel dat Herodes wel problemen kreeg met die vrome priesters dan zou hij Pilatus er geen traan om laten. Zo goed konden Herodes en hij niet met elkaar....

Pilatus draaide zich om en ging aan zijn werk. Wat er verder met Jezus zou gaan gebeuren, dat was zijn zorg niet meer!